

Bijlage: Toelichting financiële mutaties septembercircularie 2023

In deze toelichting wordt nader ingegaan op:

- Septembercircularie 2023;
- Stelpost Loon- en prijsontwikkelingen 2025 – 2027;
- Aandeel restant Sociaal domein onbestemde middelen;
- Geactualiseerd begrotingssaldo 2023 – 2027 en verloop stelpost Sociaal domein;
- Overige mededelingen septembercircularie 2023 / actualiteiten.

a. Septembercircularie 2023

Na de verwerking van de septembercircularie 2023 ontstaat ten opzichte van de PPN 2024 het volgende financiële beeld.

	2023	2024	2025	2026	2027
Septembercircularie 2023	210.759.350	222.456.771	229.286.007	219.019.037	225.313.994
Op te nemen stelpost voorschot BCF		1.511.379	1.493.544	1.451.661	1.456.082
Septembercircularie 2023	210.759.350	223.968.150	230.779.551	220.470.698	226.770.076
Meicircularie 2023	208.377.065	219.898.473	227.146.348	217.656.452	221.054.800
Vervallen stelpost SD	-287.938	-281.875	-273.352	-404.220	-433.441
Meicircularie 2023	208.089.127	219.616.598	226.872.996	217.252.232	220.621.359

Resultaat septembercircularie 2023	2.670.223	4.351.552	3.906.555	3.218.466	6.148.717
---	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Het resultaat onderverdeeld in de verschillende categorieën:

	2023	2024	2025	2026	2027
Resultaat septembercircularie 2023	2.670.223	4.351.552	3.906.555	3.218.466	6.148.717

Onbestemde middelen	2.366.240	2.084.158	1.982.660	1.463.872	4.430.099
Bestemde taakmutaties	32.132	544.607	187.083	50.449	23.806
Bestemde DU's / IU's	109.494	125.237	125.437	123.799	123.329
Restant Sociaal domein	162.357	86.171	117.831	110.681	102.024
Stelpost voorschot BCF		1.511.379	1.493.544	1.451.661	1.456.082
Stelpost tabel Jeugdhulp 2023				18.004	13.377

Totaal	2.670.223	4.351.552	3.906.555	3.218.466	6.148.717
---------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

*De middelen 'Stelpost voorschot BCF' behoren tot de onbestemde middelen.

Hieronder volgt de verdeling per categorie met een toelichting.

Onbestemde middelen	2023	2024	2025	2026	2027
Accres		2.048.131	1.730.838	1.573.765	4.871.754
Uitkeringsbasis	-705.216	-423.751	-418.752	-407.009	-544.331
Voorschot BCF-plafond 2023	1.706.622				
Uitkeringsfactor	-14.104	-70.625	-55.834	-81.402	-27.217
WOZ waarden / rekentarief	-84.872	-89.220	-135.500	-188.900	-217.380
Hoeveelheidsverschillen	1.463.810	619.623	861.908	567.418	701.088
Financieringssytematiek - deel BCF					-353.815

Totaal onbestemde middelen	2.366.240	2.084.158	1.982.660	1.463.872	4.430.099
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Accres

Er zijn recentelijk diverse ontwikkelingen omtrent de wijze waarop het accres (groei of krimp van het gemeentefonds) wordt berekend. De huidige stand van zaken is de volgende.

De volumeontwikkeling van het fonds wordt gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het gemeentefonds minder schommelt.

De loon- en prijsontwikkeling in het accres wordt bijgesteld met een gecombineerde index op basis van de CPB-indices voor de loonvoet sector overheid, de prijsontwikkeling materiele overheidsconsumptie (IMOC) en de prijsontwikkeling bruto overheidsinvesteringen (IBOI). Hierbij wordt een verdeling van 60/20/20 tussen loon, consumptie en investeringen aangehouden: de gecombineerde index.

Vanaf 2027 wordt het LPO accres bepaald op basis van de ontwikkeling van het prijs bbp van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds op een reëel 'niveau' blijft. De tranche wordt van het lopend jaar wordt bij de Voorjaarsnota definitief. De bbp ontwikkeling is gebaseerd op de CEP-raming (Centraal Economisch Plan) van het CPB. Voor het jaar 2027 was de indexatie gebaseerd op de gecombineerde index. Vanaf de septembercircular 2023 is de systematiek gewijzigd.

De VNG is van mening dat deze methodiek geen afdoende dekking biedt voor de verwachte kostenstijging bij gemeenten. De VNG is dan ook niet akkoord gegaan.

Voor Nissewaard bedraagt het accres in 2024 € 2.048.131 dalend naar € 1.573.765 in 2026 en in 2027 oplopend naar € 4.871.754.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Wanneer gesproken wordt over de ontwikkeling van de uitkeringsbasis, impliceert dat de ontwikkeling van landelijke aantallen. Hierbij blijft de 'koek' hetzelfde, maar deze moet worden verdeeld over grotere of kleinere aantallen. Door de continue bijstellingen van de aantallen vindt er bij iedere circulaire een aanpassing van de uitkeringsfactor plaats. Door aanpassing van de landelijke aantallen bij de maatstaven wijzigt de uitkeringsfactor.

De uitkeringsbasis stijgt in 2023 als gevolg van ontwikkeling van het aantal bijstandsontvangers, inwoners 75+ met drempel, regionale en landelijke centrumfunctie, en leerlingen voortgezet onderwijs. Dat leidt tot een aanpassing van de uitkeringsfactor met -5 punten in 2023 en -3 punten in 2024 t/m 2026 en -4 punten in 2027 en 2028. Diverse maatstaven van Nissewaard zijn bovengemiddeld toegenomen, zie hoeveelheidsverschillen hieronder. Daar zijn de mutaties weer positief.

Voor Nissewaard betekent een en ander -€ 705.216 in 2023, in 2024 -€ 423.751, in 2025 -€ 418.752, in 2026 -€ 407.009 en in 2027 -€ 544.331.

Voorschot BCF-plafond 2023

Jaarlijks wordt bij de septembercircular een inschatting gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW Compensatie Fonds. Door een verwachte onderschrijding ten opzichte van het plafond (€ 3,957 miljard) wordt een voorschot verstrekt van € 359 miljoen. Dat wordt verrekend via 12 punten uitkeringsfactor.

Nissewaard ontvangt in 2023 € 1.706.622

Uitkeringsfactor

Deze mutaties van de uitkeringsfactor zijn afrondingsverschillen.

WOZ-waarden / rekentarief

De maatstaven met betrekking tot WOZ-waarden zijn zogenaamde inkomsten-maatstaven. Zij vormen een minpost op de algemene uitkering. In de jaren 2023 – 2027 is de aftrek van met name

‘WOZ-waarden woningen’ fors te noemen. Dit is te verklaren door vooral de substantiële waardestijging in 2021 van 15,5 procent. Zoals gebruikelijk heeft het rijk de rekentarieven van 2024 verlaagd om het negatieve financiële effect te dempen.
Desondanks voor Nissewaard een minpost van -€ 84.872 in 2023 tot -€ 217.380 in 2027.

Hoeveelheidsverschillen

Naast de mutaties in de algemene uitkering die worden veroorzaakt door wijzigingen in de maatstafgewichten en de wegingsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen, wordt een deel van de mutaties veroorzaakt door wijzigingen in de aantallen. In de jaren 2023 en verder heeft de herverdeling van het gemeentefonds grote invloed op de aantallen. Er zijn maatstaven verdwenen, gewijzigd en er zijn nieuwe maatstaven bijgekomen. Ook is er sprake van afrondingsverschillen. Het CBS is druk doende met de ‘fine-tuning’ van de aantallen van nieuwe en gewijzigde maatstaven. Daarnaast zijn er diverse aantallen van maatstaven definitief vastgesteld. Vooral 2023 valt op met een plus van € 1.463.810.

In 2023 hebben de volgende maatstaven voor Nissewaard de grootste impact.

- Inwoners met een migratieachtergrond;
- Inwoners 75+.

Financieringssytematiek - deel BCF

Bij de septembercirculaire 2022 is vooruitlopend op de nieuwe financieringssytematiek aanvullend € 1 miljard incidenteel voor gemeenten beschikbaar gesteld in 2026. In de meicirculaire 2023 is dit structureel gemaakt vanaf 2027. In de meicirculaire 2023 was aangekondigd dat in september een deel van dit bedrag weer wordt afgestort in het BTW-compensatiefonds.

Voor Nissewaard een minpost van -€ 353.815

Bestemde Taakmutaties	2023	2024	2025	2026	2027
EU richtlijn energieprestatie gebouwen EPBD III	4.345	4.649	4.901	4.775	4.865
Hulpmiddelen thuis laten staan	725	1.882	2.750	3.067	3.111
LHBTI beleid Regenboogsteden	20.000	20.000	20.000	20.000	
Veilig wonen	7.062	7.062	7.062	7.062	
Wet visueel beperkten		-4.878	-5.377	-5.454	-5.709
Rijksvaccinatieprogramma		21.715	23.070	20.999	21.539
Bijzondere bijstand en vroegsignalering		269.304			
AP Jeugdhulp LPO 2022		224.873	134.677		

Totaal bestemde taakmutaties	32.132	544.607	187.083	50.449	23.806
-------------------------------------	---------------	----------------	----------------	---------------	---------------

EU richtlijn energieprestatie gebouwen EPBD III

De algemene uitkering wordt vanaf 2023 structureel met circa € 1,8 miljoen verhoogd in verband met de tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). De regeling is op 10 maart 2020 geïmplementeerd en heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Naar aanleiding van EPBD III is er een verplichting geïntroduceerd voor het documenteren van de energieprestatie van een installatie, voor het installeren van zelfregulerende apparatuur per verblijfsruimte en voor laadinfrastructuur voor elektrische auto's. Ook zijn de eisen voor de energieprestatie van technische bouwsystemen en de keuring van verwarmingsinstallaties en airconditioningssytemen aangepast. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving.

Hulpmiddelen thuis laten staan

De motie Westerveld (GroenLinks) en Bikker (Christen-Unie) verzoekt de regering om met betrokken partijen landelijke afspraken te maken over het behoud van hulpmiddelen thuis voor cliënten die verhuizen naar een instelling in de zin van de Wet langdurige zorg (Wlz) en aangeven thuis te willen logeren. Naar aanleiding van deze motie heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) bestuurlijke afspraken gemaakt betrokken partijen. Onderdeel van deze bestuurlijke afspraken is dat de hulpmiddelen die vanuit de Wmo zijn verstrekt thuis blijven staan en gemeenten de financiering daarvan voortzetten. Gemeenten worden hiervoor gecompenseerd. Vanaf 2023 wordt jaarlijks een bedrag toegevoegd aan de algemene uitkering oplopend tot € 1 miljoen per 2028.

LHBTI beleid Regenboogsteden

Regenboogsteden zetten zich in voor de gezamenlijke doelstelling, de veiligheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van Lesbische vrouwen, Homoseksuele mannen, Biseksuelen, Transgenderpersonen en intersekse personen (LHBTI) verder te bevorderen. Nissewaard ontvangt van 2023 t/m 2026 € 20.000.

Veilig wonen

De veiligheid van decentrale bestuurders is een vereiste voor het goed functioneren van het openbaar bestuur. Per 1 oktober 2023 wordt de werkgeversverantwoordelijkheid voor hun veiligheid daarom geëxpliciteerd met een wijziging van de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Vanuit het programma Weerbaar Bestuur wordt hier een tegemoetkoming van € 2,4 miljoen per jaar tegenover gesteld voor 2023-2026.

Wet visueel beperkten

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel aangenomen dat tot doel heeft om de uitvoering van technische werkvoorzieningen voor mensen uit de doelgroep Participatiewet met een visuele beperking over te dragen aan het UWV. Op dit moment ligt het wetsvoorstel bij de Eerste Kamer. Als het wetsvoorstel ook door de Eerste Kamer wordt aangenomen is het de bedoeling dat de middelen voor de werkvoorzieningen en de structurele uitvoeringskosten budgettair neutraal worden overgeheveld van het cluster Participatie in het gemeentefonds naar de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW). Voor 2024 gaat het om € 0,9 miljoen, oplopend naar circa € 1,05 miljoen in 2028. De structurele hoogte bedraagt € 2,3 miljoen per jaar.

Rijksvaccinatieprogramma

Vanaf december 2019 krijgen zwangere vrouwen maternale kinkhoestvaccinatie aangeboden door de Rijksoverheid. Vanaf 1 januari 2024 wordt de uitvoering van deze maternale kinkhoestvaccinatie formeel overgedragen aan de gemeenten. Met deze septembercircularre worden de bijbehorende middelen, circa € 4 miljoen per jaar aan het gemeentefonds toegevoegd aan het cluster Sociale basisvoorzieningen.

Bijzondere bijstand en vroegsignalering

Het kabinet stelt in totaal € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar om een stapeling van sociale en maatschappelijke problemen als gevolg van de hoge inflatie te voorkomen. Van dit bedrag is in 2023 in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld. Voor 2024 wordt ook in totaal € 50 miljoen via het gemeentefonds aan gemeenten beschikbaar gesteld.

Voor Nissewaard een plus van € 269.304.

AP Jeugdhulp LPO 2022

In de meicircularre 2023 is de loon- en prijsbijstelling 2023 voor jeugdzorg, voor zover deze betrekking heeft op de reserveringen voor jeugdzorg op de aanvullende post (AP), aan het gemeentefonds toegevoegd voor de jaren 2024 en 2025. In deze circularre worden de middelen voor

de loon- en prijsbijstelling 2022 over de reserveringen jeugdzorg op de AP toegekend. Ook deze overboeking heeft nu betrekking op 2024 (€ 45,2 miljoen) en 2025 (€ 27,1 miljoen), omdat voor die jaren de middelen van de AP zijn vrijgegeven. Nissewaard ontvangt in 2024 € 224.873 en in 2025 € 134.677.

Decentralisatie-uitkeringen	2023	2024	2025	2026	2027
MO/OGGz (DU)	84.523	84.523	84.523	84.523	84.523
Vrouwenopvang (DU)	24.971	40.714	40.914	39.276	38.806

Totaal bestemde Decentralisatie-uitkeringen	109.494	125.237	125.437	123.799	123.329
--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

MO/OGGz (DU)

Bij de DU MO/OGGz wijzigt de verdeling van de decentralisatie-uitkering door de actualisatie van o.a. de maatstaf uitkeringsontvangers. Een voordeel voor de centrumgemeente Nissewaard van € 84.523 met ingang van 2023.

Vrouwenopvang in verband met Wet Seksuele Misdrijven en Specialistische functies (DU)

De invoering van de Wet Seksuele Misdrijven zal naar verwachting leiden tot een verhoogde instroom bij de Centra voor Seksueel Geweld (CSG). Wanneer de wet ook in de Eerste Kamer wordt aangenomen, ontvangen gemeenten vanaf de datum van inwerkingtreding gecompenseerd worden via de DU Vrouwenopvang.

Voor Nissewaard bedragen de baten € 24.971 in 2023 tot € 38.806 in 2027.

Restant Sociaal domein	2023	2024	2025	2026	2027
Beschermd wonen (IU)	31.224	-39.169			
Participatie (IU)	131.133	125.340	117.831	110.681	102.024

Totaal restant Sociaal domein	162.357	86.171	117.831	110.681	102.024
--------------------------------------	----------------	---------------	----------------	----------------	----------------

Beschermd wonen (IU)

Van de maximale aanvullende bijdrage aan de gemeente Bergen op Zoom van € 4,24 miljoen in 2022 is € 0.86 miljoen gebruikt. Het restant wordt in 2023 teruggestort in het gemeentefonds. Een plus van € 31.224 in 2023 voor Nissewaard. In 2024 vindt er weer een uitname plaats omdat Bergen op Zoom ook in 2024 een maximale aanvullende uitkering kan ontvangen. In 2024 is er ook sprake van een geactualiseerde verdeling van de IU Beschermd wonen. Een minpost van -€ 39.169.

Participatie (IU)

Bij Voorjaarsnota heeft het kabinet besloten om gemeenten te compenseren voor de bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon voor medewerkers in de Wet Sociale werkvoorziening (Wsw). Dit betreft een meerjarige reeks die toegevoegd wordt aan het Wsw-onderdeel in deze integratie-uitkering. Een plus van € 131.133 in 2023 aflopend naar € 102.024 in 2027.

Stelposten	2023	2024	2025	2026	2027
Stelpost tabel Jeugdhulp augustus 2023				18.004	13.377
Stelpost voorschot BCF		1.511.379	1.493.544	1.451.661	1.456.082

Totaal stelposten	0	1.511.379	1.493.544	1.469.665	1.469.459
--------------------------	----------	------------------	------------------	------------------	------------------

Stelpost tabel Jeugdhulp augustus 2023

Als gevolg van actualisatie van maatstaven wordt de stelpost Jeugdzorg in 2026 met € 18.004 en in 2027 met € 13.377 naar boven bijgesteld.

Stelpost voorschot onderschrijding BCF

Dit betreffen onbestemde middelen en leveren een positieve bijdrage aan het begrotingssaldo van Nissewaard en vergroot eveneens het aandeel van het Sociaal domein. Zie onder 'c. Aandeel Sociaal domein.'

De provinciale toezichthouder staat toe een meerjarige stelpost op te nemen als inschatting op de jaarlijkse onder- of overschrijding van het plafond. Dit op basis van de hoogte van de laatst bekende afrekening. In dit geval is dat € 318 miljoen in 2022.

b. Stelpost Loon- en prijsontwikkeling 2025 – 2027

Met ingang van 2019 wordt de algemene uitkering uit het gemeentefonds in Nissewaard inclusief meerjarige indexering voor lonen en prijzen geraamd. Dit wordt in 'lopende prijzen ramen' genoemd. Deze meerjarige indexering wordt geparkeerd op de stelpost Loon- en prijsontwikkeling. Bij de opstelling van de begroting van het desbetreffende jaar wordt het saldo van de stelpost LPO aangewend om de loon- en prijsontwikkeling op te vangen.

Om te kunnen bepalen welke bedragen er meerjarig beschikbaar zijn voor de toekomstige indexeringen, wordt de algemene uitkering in 'lopende prijzen' afgezet tegen de algemene uitkering op het huidige prijspeil (constante prijzen). Dit leidt tot de volgende ontwikkeling van de stelpost LPO.

	2023	2024	2025	2026	2027
Septembecirculaire 2023 (lopend)	210.759.350	222.456.771	229.286.687	219.019.704	225.314.687
Septembecirculaire 2023 (constant)	210.759.350	222.456.771	222.014.362	206.022.546	207.283.703
Loon- en prijsindexatie 2025 en verder	0	0	7.272.325	12.997.158	18.030.984

	2023	2024	2025	2026	2027
Loon- en prijs indexatie 2025 en verder	0	0	7.272.325	12.997.158	18.030.984
Huidige stand stelpost LPO	0	0	7.499.995	13.255.182	18.304.100
Vrijval stelpost LPO	0	0	227.670	258.024	273.116

Voorgesteld wordt om de vrijval stelpost LPO toe te voegen aan de onbestemde middelen.

c. Aandeel Sociaal domein

	2023	2024	2025	2026	2027
Subtotaal onbestemde middelen	2.366.240	2.084.158	1.982.660	1.463.872	4.430.099
Voorschot BCF		1.511.379	1.493.544	1.451.661	1.456.082
Onbestemde middelen	2.366.240	3.595.537	3.476.204	2.915.533	5.886.181
Vrijval stelpost LPO	0	0	227.670	258.024	273.116
Effect septembercirculaire 2023 op begrotingssaldo	2.366.240	3.595.537	3.703.874	3.173.557	6.159.297
Aandeel Sociaal domein 37%	-875.509	-1.330.349	-1.370.433	-1.174.216	-2.278.940

Netto effect septembercircularie 2023 op begrotingssaldo	1.490.731	2.265.188	2.333.441	1.999.341	3.880.357
---	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

d. Geactualiseerd begrotingssaldo 2023 – 2027 en verloop stelpost Sociaal domein

Begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026	2027
Netto effect septembercircularie 2023 op begrotingssaldo	1.490.731	2.265.188	2.333.441	1.999.341	3.880.357
Huidige stand begrotingssaldo	841.143	1.154.166	237.967	-5.111.745	-5.431.120
Totaal actuele stand begrotingssaldo	2.331.874	3.419.354	2.571.408	-3.112.404	-1.550.763

Sociaal domein

Rekening houdend met de mutaties uit de septembercircularie 2023, ziet het verloop van de stelpost Sociaal domein er als volgt uit:

Stelpost SD (bedragen * € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Stand begroting 2023 en 2024-2027	-2.044	104	2.129	-4.435	-5.310
Effecten septembercircularie 2023:					
* Sociaal domein deel 37% onbestemd	876	1.330	1.370	1.174	2.279
* Jeugdhulp LPO		225	135	0	0
* Participatie IU	131	125	118	111	102
* Stelpost Inkomst Jeugdhulp				18	13
Stelpost SD na septembercircularie 2023	-1.037	1.784	3.752	-3.132	-2.916
Afwijkingen 2 ^e tussenrapportage	PM	PM	PM	PM	PM
Stelpost SD na 2^e tussenrapportage 2023	-1.037	1.784	3.752	-3.132	-2.916

e. Overige mededelingen septembercircularie 2023 / actualiteiten

Accres

Het accres is gesplitst in een volume- en een nominaal deel, waarbij het nominale deel ter compensatie is van loon- en prijsstijging en het volumedeel ter compensatie van bevolkingstoename.

Volumedeel

Sinds de meicircularie 2022 is het volumedeel bevroren tot en met 2025. Vooruitlopend op een nieuwe financieringssysteem heeft het kabinet in de septembercircularie 2022 eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar gesteld in 2026. Het volumedeel staat hierdoor vast tot en met 2026. Bij de Voorjaarsnota 2023 is dit bedrag vanaf 2027 structureel gemaakt en is besloten om de volumeontwikkeling vanaf 2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). De nieuwe financieringssysteem is, zoals aangekondigd in de meicircularie 2023, in de Miljoenennota 2024 uitgewerkt. De indexatie voor het volumedeel wordt vanaf 2027 gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp.

Loon- en prijsdeel

Voor de jaren tot en met 2026 geschiedt de index voor loon-prijsontwikkeling op basis van de CPB-raming van de loonvoet sector overheid, index materiele overheidsconsumptie en overheidsinvesteringen. Hierbij wordt een verdeling van 60 procent loonontwikkeling, 20 procent consumptie en 20 procent investeringen aangehouden. Vanaf 2027 volgt de indexatie voor inflatie de prijs bbp van het lopend jaar. In de septembercirculaire 2023 zijn de LPO accressen voor de jaren 2024 tot en met 2028 bijgewerkt.

Energietoelage

De resterende middelen voor de energietoelage 2023 (€ 900 miljoen) kunnen worden uitgekeerd doordat de noodzakelijke wijziging van de Participatiewet op 3 oktober jl. is goedgekeurd door de Eerste Kamer.

Intensivering beschut werk

In de kamerbrief van 6 juli jl. heeft de minister voor Armoedebelid, Participatie en Pensioenen aangekondigd voornemens te zijn per extra middelen beschikbaar te stellen voor de financiering van beschut werk. Aanleiding hiervoor is een recent onderzoek waaruit blijkt dat gemeenten per beschutte werkplek geld moeten bijleggen wegens de lage netto toegevoegde waarde van medewerkers. De extra middelen zijn onderdeel van een breder pakket aan maatregelen en bestuurlijke afspraken om beschut werk te stimuleren.

Het gaat in 2024 om een intensivering van € 23,1 miljoen (het is de bedoeling dat het bedrag per plek structureel wordt verhoogd met € 2.157 (prijzen 2023). Deze intensivering stijgt vervolgens mee met het aantal plekken tot € 64,7 miljoen in de structurele situatie. Het is de verwachting dat de bedragen zullen worden verwerkt bij de eerste suppletoire begroting voor het gemeentefonds van 2024 en in de meicirculaire 2024.

Wegbeheer

Het groeipercentage voor de bijdragen van gemeenten aan het beheer van gemeentelijke wegen door waterschappen bedraagt voor de jaren 2023 en 2024 respectievelijk 4,65 procent en 4,73 procent.

Sinds 1993 dient een aantal gemeenten op grond van de artikelen 22 en 24 van de Wet herverdeling wegenbeheer (WHW) een uitkering te verstrekken aan een waterschap voor het beheer van wegen. De hoogte van de uitkering is vastgelegd in het Besluit bijdrage vergoeding wegzorg. Jaarlijks wordt zij bijgesteld op basis van gegevens van het CPB.

Voor het jaar 2023 wordt het groeipercentage definitief vastgesteld op 3,32 procent. Dit is het saldo van de raming voor 2023 (naar huidig inzicht 4,65 procent) en de nacalculatie over 2022 (-1,33 procent). Voor het jaar 2024 wordt het groeipercentage voorlopig vastgesteld op 4,73 procent. Dit komt overeen met de huidige raming van de prijsstijging van de overheidsconsumptie in het jaar 2023.

Stand van zaken onderzoeksagenda verdeelmodel algemene uitkering

De verdeling van de middelen uit het gemeentefonds dient rekening te houden met de objectieve kenmerken van gemeenten. Om te bekijken of dat goed gebeurt, wordt in het Periodiek Onderhoudsrapport (POR) geanalyseerd of de uitkomsten van het verdeelmodel van het gemeentefonds aansluiten bij het actuele uitgavenpatroon van gemeenten. Het POR is opgenomen als bijlage in de Ontwerpbegroting 2024 van het gemeentefonds. Bij de invoering van het nieuwe verdeelmodel deelden de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en VNG in hun adviezen de visie dat het nieuwe model een verbetering is ten opzichte van het oude model, maar benadrukten dat verder onderzoek nodig is. De ROB heeft daartoe een onderzoeksagenda voorgesteld, die door de fondsbeheerders is onderschreven. Het model is geen eindstation en zal continu onderhoud vragen. De onderzoeksagenda bevat onderzoeken naar de maatstaf centrumfunctie (stapelingsproblematiek

sociaal domein), naar de Overige Eigen Middelen (OEM) en naar de maatstaf eenpersoonshuishoudens.

- De eerste twee onderzoeken (centrumfunctie/stapeling problematiek sociaal domein en de Overige Eigen Middelen) zijn inmiddels opgestart en de uitkomsten worden in 2024 verwacht. Bij het onderzoek naar de stapeling van de problematiek in het sociaal domein zal expliciet aandacht zijn voor het feit dat deze stapeling ook in niet-stedelijke gebieden voorkomt. In het onderzoek naar de overige eigen middelen wordt onderzocht of een meer gedifferentieerde benadering van de overige eigen middelen meer recht doet aan de diverse aard van de eigen inkomsten.
- De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft op 27 juni 2023 in de antwoorden op de schriftelijke Kamervragen bij de eerste suppletoire begroting gemeentefonds 2023 aangegeven dat het onderzoek naar de maatstaf eenpersoonshuishoudens door de fondsbeheerders zelf wordt onderzocht en dat de resultaten daarvan in het POR opgenomen worden. De analyse naar de maatstaf eenpersoonshuishoudens is opgenomen in paragraaf 4.1 van het POR (opgenomen in bijlage 5 van de Ontwerpbegroting van het gemeentefonds 2024). Tot slot loopt er nog een onderzoek naar de grootstedelijkheid. Tijdens het traject is gezamenlijk met de G4 en de 100.000+ gemeenten besloten om het onderzoek niet te baseren op de gegevens van één jaar maar uit te breiden met gegevens van andere jaren om een zo'n goed mogelijk en betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen.